

IDŐSELLÁTÁS ORSZÁGOS HÁLÓZAT

hírlevele

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Székhely: 1132 Budapest, Visegrádi utca 49.
Honlap: www.szgyf.gov.hu
EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-0001 kiemelt projekt
Postacím: 1132 Budapest, Visegrádi utca 49.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

Lélekerő

a főszerkesztői ajánlata

Tisztelt Olvasó! Kedves Kolléga!

Lélekerő – ez az, amire minden idősellátásban dolgozó szakembernek nagy szüksége van. Az az áldozatos és elkötelezett munka, amivel az idősekről gondoskodnak, azt kívánja, hogy lehetőségük legyen lélekben és tudásban is megerősödni. A naprakész ismereteket magába foglaló tudás kiegyensúlyozottabbá, magabiztossá és szakmaiságában szilárd elveket vallóvá tesz, amihez mi szeretnénk segítséget nyújtani hírlevelünkkel.

Az **EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-0001 kiemelt projekt** keretében lehetőségünk nyílt arra, hogy az idősellátás területén egy olyan hiánypótló szakmai hírlevelet indítsunk útjára, ami reményeink szerint sok hasznos, elsősorban figyelemfelhívó információval szolgál a területen dolgozók számára. Kiadványunkat negyedévi rendszerességgel tervezzük megjelentetni a Szociális Ágazati Portálon.

A hírlevéllel az idősellátás aktualitásaira szeretnénk ráirányítani a figyelmet, **fókuszálva a demenciával élők ellátására**. Rovatainkat úgy állítottuk össze, hogy minél több területet lefedve, komplexitásában tudjunk egyes témákban iránymutatást adni. Így írunk módszertanról, jogszabályváltozásokról, képzésekről, családtagok támogatási lehetőségeiről, innovatív megoldásokról, civil szerveződésekéről, ajánlunk szakirodalmat, irodalmat, végül – de nem utolsósorban – bemutatunk olyan kollégákat, akik hite, szakmaisága és lendülete példaértékű és inspiráló lehet az idősellátásban dolgozók számára.

Kedves Kollégák! Szeretettel ajánlom mindenkinek figyelmébe a hírlevelünket, bízva abban, hogy hasznos segítséget és értékes információkat nyújt a mindennapokra.

Ráczné Németh Teodóra főszerkesztő

Ízelítő a tartalomból

Állandó rovataink

Lélekerő

(főszerkesztői ajánló)

Kávézó

(Az Alzheimer Cafék világa)

Módszer-Tár-Ház

(módszertani hírek)

Mindennapok Hősei

(inspiráló szakmai életutak, interjúk)

Jog-Ász

(jogszabályváltozások, szakmai hírek)

Dementi-Art

(művészetek és demencia)

Család-segítés

(családtagok támogatása, hozzátartozói írások)

Alma Mater

(főiskolai, egyetemi hírek)

Kell egy hely

(intézménybemutatók)

Módszer-tár-ház

módszertani rovat

Módszertani rovatunkban a hírlevél megjelenését megelőző negyedév módszertani híreiből szeretnénk „lapszemlét” tartani.

Az idei évben az idősellátást érintően három fontos szakmai módszertani dokumentum került megjelentetésre a Szociális Ágazati Portálon.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a **házi segítségnyújtás** szolgáltatást biztosító szolgáltatók szakmai tevékenységét segítő dokumentumot adott ki.

A megjelent **Vonalvezető** a jogszabályokban meghatározott szakmai és működési feltételeket foglalja magában. Ennek a módszertani ajánlásnak a célja, hogy segítse a házi segítségnyújtást biztosító szolgáltatók mindennapi munkájában a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását.

Az idei év második, idősellátást érintő módszertani anyagát a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztálya a Schweitzer Albert Református Szeretoththon Módszertani Osztályával közösen készítette el.

A szociális segítők 100 órás képzésének megvalósításához módszertani segítséget nyújtó

Tematika ajánló, kapcsolódik a Házi segítségnyújtás vonalvezetőhöz.

A házi segítségnyújtást biztosító szolgáltatóknak **100 órás belső képzést** kell szerveznie azon segítő munkakörben foglalkoztatni kívánt személyek részére, akik szakképesítéssel nem rendelkeznek. A képzés célja az idős személyekkel végzett segítő tevékenységre való felkészítés, ennek keretében érzékenyítés, kommunikáció, problémakezelés, valamint a kompetencia-határok kijelölése a szociális segítés és a személyi gondozás között.

A módszertani ajánló célja, hogy segítsen átgondolni a házi segítségnyújtást biztosító szolgáltatóknak/intézményeknek a házi segítségnyújtás szolgáltatás részeként biztosított szociális segítést végző személyek 100 órás belső képzésének intézményi szinten történő megszervezését.

Az idei év harmadik, idősellátást érintő szakmai ajánlását az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával, a Katolikus Szeretetszolgálat Szakmai Munkacsoportja készítette el, mely a demenciával élők nappali ellátását biztosító szolgáltatók, intézmények számára nyújt módszertani segítséget.

A szerzők célja, hogy a demenciával élők speciális szükségleteit középpontba helyezve tárgyalja a nappali ellátások folyamatait, az ott folyó szakmai tevékenységet.

Speciális módszereket, eszközöket mutatnak be annak érdekében, hogy a minőségi

szolgáltatás eléréséhez nyújtsanak támogatást az ellátási formát biztosítók számára.

Ez a szakmai ajánlás a 2018 májusában megjelent „**Szakmai ajánlás idős nappali ellátása szolgáltatást biztosítók számára**” című módszertani kiadvány második részének tekinthető.

Különösen fontos a szakmai ajánlásban a szolgáltatási elemek témakörének részletes ismertetése, kiemelve a demenciával élők ellátásához szükséges specifikumokat.

A szakmai ajánlás nagy részletességgel tárgyalja a demenciával élők speciális szükségleteinek megfelelő tárgyi feltételek bemutatását. A személyi feltételek bemutatása a szakmai létszám norma bemutatásán túl bemutatja a munkatársakkal kapcsolatos sajátos elvárások rendszerét, hogy méltó módon készülhessenek fel a speciális feladatra a demenciával élők ellátását végző szakemberek.

Az **Emberi Erőforrások Minisztériuma** minden évben elkészíti tájékoztatóját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő, 2018. és 2019. évi módosításairól.

A tájékoztató célja, hogy elősegítse a jogértelmezés és a jogalkalmazás gyakorlati megvalósulását. A törvény-módosítások a Magyar Közlöny 2018. évi 207. és 213. továbbá a 2019. évi 8. és 30. számaiban kerültek kihirdetésre.

Az idei tájékoztató egyik lényeges kiemelése a **szociális diagnózis készítési kötelezettség alapjainak szabályozása**.

A szociális diagnózis a fő témája az Idősellátás Országos Hálózat 2019. tavaszi-nyári régiós műhelymunka sorozatának is, melyről következő számunkban olvashatnak az érdeklődő szakemberek részleteket.

Ne felejtsük!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64./ A. § kimondja, hogy a szociális diagnózis a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján meghatározza az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat és - ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását - gyermekjóléti alapellátásokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén **a szociális diagnózis kötelezi a szociális, gyermekjóléti szolgáltatókat és intézményeket, amelyek kötelesek a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásba venni.**

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló **9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet (Ir.) módosítása** fontos a demenciával élők ellátását biztosító szolgáltatók, intézmények számára:

A demencia kórképet megállapító szakvéleményre vonatkozó szabályok

A rendelet korábbi szabályai a szociális ellátások igényléséhez demens személyek ellátását végző intézmények esetén a kérelemhez orvosszakértői szerv vagy a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos által kiállított szakvélemény benyújtását írták elő. E szakvélemények körében nappali ellátás esetén a demencia kórképet megállapító, bentlakásos intézményi ellátás esetén a demencia kórkép legalább középsúlyos fokozatát megállapító szakvélemény alapozza meg az ellátási szükségletet.

A rendelet módosítását követően már csak a jelenleg kiállítható szakvélemények körét tartalmazza azzal az átmeneti szabállyal, hogy a korábban kiállításra jogosult szervek vagy személyek által kiállított szakvélemények is elfogadhatók.

Ir. (5) Demens személyek ellátása esetén az igénybevitelre irányuló kérelemhez be kell nyújtani a pszichiáter, neurológus vagy geriáter szakorvos által kiállított,

a) nappali ellátás esetén a demencia kórképet igazoló,

b) bentlakásos intézményi ellátás esetén a demencia kórkép legalább középsúlyos fokozatát megállapító szakvéleményt.

Hatályos: 2019. 02. 28-tól.

Kell egy hely

intézmény bemutató rovat

A Vas Megyei Egyesített Szociális Intézmény Hegyalui Telephelyének bemutakozása

•••

A VMESZI Hegyalui Telephelye 2002 szeptemberétől fogadja lakóit. Az idősothton elhelyezkedése nagyon kedvező, hiszen a falu központjában található. A gondozottaknak lehetőségük van kijárni a közeli boltba, postára, amely jó lehetőség arra is, hogy részt vegyenek a falu közösségi életében.

Az intézmény a kastély- és a pavilon épületből áll, ezeket egy üvegfolyosó köti össze megkönnyítve az átjárást. A kastélyt a Szentgyörgyi Horváth család építtette, építése 1815-ben fejeződött be. A pavilon 1948-ban került átadásra. Az épületegyüttest egy 10 hektáros természetvédelmi park öleli körül. Az árnyas sétautak - platánokkal, páfrányfenyőkkel, magaskőriscsoportokkal - alkalmasak közös sétákra, pihenésre, beszélgetésre.

A látogatók is szívesen töltik itt az időt hozzátartozóikkal.

Az intézmény 140 férőhelyes. A pavilon emeleti és földszinti gondozási egységeken 50-50 fő átlagos szükségletű idős-, a kastély gondozási egységen 20 fő átlagos szükségletű idős- és 20 fő demens ellátott elhelyezésére van lehetőség.

A demens ellátásról

A demenciával élők számára nagyon fontos, hogy barátságos, empatikus légkörben élhessék¹ mindennapjaikat. A „Legjobb Barát” modell alkalmazásával, segítségével a dolgozók közvetlenül, kedvesen viszonyulnak a lakókhoz. A kommunikációnak kiemelt szerepe van a demens ellátottal való napi kapcsolat során. Az ellátás minden formáját úgy kell megtervezni, hogy az a demens ellátott egyéni szükségleteire koncentráljon.

A napi foglalkozások hatására csökken a lakók tétlenség-érzése, sikerélményben részesülnek, minőségi, hasznos időt töltenek egymással (csoporthoz tartozás érzése), jobban megismerik egymást (ami által elkerülhetőek a későbbi konfliktusok).

Minden program magában rejt a koncentrálóképesség,

megfigyelőképesség, valamint a memória megtartásának szinten tartását, fejlesztését. A napi foglalkozások során más-más típusú feladatokat alkalmaznak a szociális munkatársak, amellyel elkerülik a monotonitást és a koncentráció-vesztést. Az Intézményben született meg a „**Blokkokra bontott foglalkozás**” elnevezésű „**Jó gyakorlat**”, amely Győrben a régiós hálózati műhelymunkán bemutatásra került.

Virginia Bell megközelítése:

A Legjobb Barát Modell

Mi a Legjobb Barát Modell? „Nemcsak az a fontos, mit teszel, hanem az is, hogy jelen vagy.” A gondozó, akár családtag, akár gondozónő a házi segítségnyújtásban vagy ápoló az intézményi ellátásban barátként van jelen a félelemben, elveszettségben élő számára, hogy biztonságot, megértést, elfogadást nyújtson. „Jelen lenni” azt is magával vonja, hogy az, amit tesz a gondozó (pl. fürdet), arra fókuszál egészen, és a figyelme arra, akivel teszi, összpontosul egészen. Miközben fürdet, nem arról beszél, milyen gondjai vannak otthon, hogy a gyerekei ilyenek, meg olyanok, hanem inkább dudorászik vagy rövid kedves mondatokat, biztatásokat mond, ami megnyugtatja a demenciában szenvedőt.

¹ Személyközpontú gondoskodás modelljei (INDA)

„Nem vagy egyedül” – fellendülőben az Alzheimer Café mozgalom

•••

Az Alzheimer Café a demenciával élő személyek és hozzátartozóik részére, és segítése céljából szervezett találkozó, melyet szakember részvételével, oldott környezetben, rendszeres időközökben tartanak. A részvétel önkéntes és kötöttségektől mentes. A Hollandiában 1997-ben megtartott első ilyen találkozó óta több országban már egész hálózattá alakult. 2014 óta Magyarországon is elterjedőben van.

Győrben 2019. 04.12-én és 13-án rendezték meg az Alzheimer Cafék II. Országos találkozóját hazai és külföldi szakemberek részvételével. Az előadások átfogó képet adtak a demenciával kapcsolatos kezdeményezésekről, a betegséggel való együttélés nehézségeiről, a szakmai kihívásokról és az összefogás szükségességéről.

Az EFOP 1.9.4 projekt keretében felhívással fordultunk a konferencia résztvevőikhez:

2019. szeptemberében, az Alzheimer Világhónap alkalmával - az országos séta kezdeményezés folytatása mellett

„MŰVÉSZETEKKEL A DEMENCIÁVAL

ÉLŐKÉRT” címmel

szervezzük országos akciót, hogy felhívjuk a figyelmet a betegségre! Célunk, hogy a lakosság széles köre ismerje meg, hogy a szellemi hanyatlás megelőzésében milyen sokat segít a zene, tánc, ének, mozgás és a kreatív művészeti foglalkozások. A társadalmi érzékenyítés érdekében több településen

2019 szeptemberében, az Alzheimer Világhónapon szervezzük meg a „Batang felé” című színdarab bemutatását Koltai Róbert és Szirtes Balázs főszereplésével, mely egy demenciával élő idős férfi és egy önkéntes fiatal kapcsolatáról szól. Ehhez kapcsolódóan népszerűsíthetők a demenciával kapcsolatos szolgáltatások is (pl. Alzheimer Café, demens nappali ellátás) valamennyi helyszínen.

Az Alzheimer Cafék (AC) számának folyamatos növekedése igényli, hogy létrehozzunk egy olyan weboldalt, ahol regisztrálhat valamennyi már működő és újonnan alakuló AC. Célunk, hogy mindenki számára elérhető útmutatót kapjanak az érdeklődők az AC-k

működtetésének alapelveiről, szakmai és technikai feltételeiről. Ezáltal a lakosság széles köre számára is elérhetővé válik valamennyi Alzheimer Café programja, időpontja, helyszíne, a szervezők elérhetősége. Ennek érdekében létrehoztunk egy munkacsoportot, melynek tagjai: Bérnyé dr. Halász Erzsébet, Gyórfy Judit, Király Csabáné, Nyáriné Gábor Mónika, Szilvásiné Bojda Márta, Tókésné Frank Eszter és Jobbágy Mária. [A cikket készítette: Jobbágy Mária AC koordinátor]

Szenior Örömtánc

•••

Mozgás – Öröm – Agytorna

50 év felett

Az orvostudomány fejlődésének köszönhetően az emberek egyre magasabb kort élnek meg. Az Egészségügyi Világszervezet szerint 2050-re 2 milliárd ember lesz 60 év feletti. 2010-ben a világon közel 36 millió ember élt demenciával, számuk 2050-re pedig megháromszorozódhat. A demencia leggyakoribb oka az Alzheimer-kór már a tünetek megjelenése előtt megtámadja az agyat, ezért jobb a megelőzésre fektetni a hangsúlyt. A New York-i Albert Einstein Orvosi

Kollégium 21 éven át vizsgált 75 év feletti embereket. A kutatás lényege az volt, hogy bármilyen szellemi vagy fizikai beavatkozás befolyásolja-e a szellemi képességeket. Meglepődve tapasztalták, hogy legmagasabb százalékban (76%) a rendszeres táncolás csökkenti a demencia kockázatát.

A tánc, mint rituális, szabadidős tevékenység évezredek óta ismert, ám terápiás hatásait az elmúlt évtizedekben kezdték kutatni. Ma a táncot egyre inkább a kognitív és neurológiai rendellenességek, például a demencia és a Parkinson-kór terápiájaként alkalmazzák (Ballesteros et al., 2015; Adam et al., 2016). Az epidemiológiai vizsgálatok azt mutatják, hogy az élethosszig tartó táncolásban aktív páciensek kevésbé valószínűsíthetőek demenciával vagy az életkorral kapcsolatos kognitív hanyatlással (Verghese et al., 2003).

Kifejezetten az idősek számára találta ki a szeniortáncot Ilse Tutt, német táncpedagógus, közel 50 évvel ezelőtt. Mozgásprogramja nemzetközi szintekre jutott, több, mint 15 országban van jelen. Olyan közösségi táncolást alkotott meg, mely nem igényel párt, előzetes tánc tudást. A szeniortánc

kíméli az ízületeket, észrevétlenül fejleszti az egyensúlyi- és koordinációs készségeket, az orientációt, a testsémát, a jobb és bal agyfélteke közötti kapcsolatot. Az egyszerű, rövid koreográfiák megtanulása nemcsak fizikai, hanem szellemi aktivitást is biztosít, úgynevezett agytorna. Nem is beszélve a zene gyógyító erejéről. Az ismerős, időközönként ismétlődő zenék segítik az emlékezet fenntartását, a korábbi mozgásos élmények felidézését. A rendszeres táncolás nem csak önbizalom-erősítő, fájdalomcsillapító hatású, hanem a termelőző hormonok hatására, segít kilábalni a depresszióból is. A Senior Dance Plus a mozgásukban, értelmileg akadályozott embereknek is lehetőség ad a táncolásra, hiszen ülve végezhető táncokat sajátíthatnak el. Többnyire ápolási otthonokban, gondozási központokban népszerű ez a modell. A gyakorlatok során javul a vérkeringés, mozgékonyabbá, rugalmasabbá teszi a pácienseket, kommunikációra ösztönöz, javítja a memóriát. Örömet és sikerélményt ad a foglalkozás, ezáltal hoz enyhülést a mindennapok terhei alól. A közösen megélt, pozitív élmények által mindenki úgy érzi, tartozik valakihez, ez az identitástudat pedig mosolygós arcokat és

boldog embereket eredményez.

[A cikket készítette: Tyukász Brigitta, gyógytornász, szeniortánc oktató]

Felhasznált irodalom:

Ballesteros, S., Kraft, E.,

Santana, S., and Tziraki, C.

(2015). Maintaining older

brain functionality: a

targeted review. *Neurosci.*

Biobehav. Rev. 55, 453–477.

doi:

10.1016/j.neubiorev.2015.06.

008

Adam, D., Ramli, A., and

Shahar, S. (2016).

Effectiveness of a combined

dance and relaxation

intervention on reducing

anxiety and depression and

improving quality of life

among the cognitively

impaired elderly. *Sultan*

Qaboos Univ. Med. J. 16, e47–

e53.

doi:

10.18295/squmj.2016.16.01.0

09

Verghese, J., Lipton, R. B.,

Katz, M. J., Hall, C. B.,

Derby, C. A., Kuslansky, G.,

et al. (2003).

Leisure activities and the

risk of dementia in the

elderly. *N. Engl. J. Med.* 348,

2508–2516. doi:

10.1056/NEJMoa022252

SZENIORTÁNC

Szociális vezetőképés

Ma Magyarországon a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények vezetői számára a professzionális munkavégzéshez elengedhetetlen egy megfelelő szintű, alapos, készségeket, képességeket fejlesztő, vezetői szerephez igazodó, szakmai megújulást, hatékonyságot segítő, kompetencia tudatosságot kialakító korszerű képzésre. Az elkötelezett, képzett, hatékony vezető munkája iránymutatás az általa vezetett szervezet dolgozóinak, biztonságát ad az ellátottaknak, hozzátartozóknak.

Mindannyian értesültünk a változásról, miszerint a szociális alap- és szakvizsga rendszer megszűnt.

A szociális szakvizsga rendszerének helyébe 2018. január 01.napjától a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, vezetői megbízással rendelkező személyek kötelező képzésének a rendszere lépett. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a vezető képzés megszervezésére és lebonyolítására a Semmelweis Egyetemet jelölte ki.

A 25/2017.(X.18) EMMI rendeletben kerültek meghatározásra a vezetőképés törvényi alapjai.

Meghatározásra került a kötelezettek köre, a vezetőképés szintjei, óraszámok (elméleti és gyakorlati órák száma), a képzési időszakok időtartama.

Alapképzés: Az ETTR Moodle rendszer regisztrációs felületén lehet a regisztrációt elvégezni és a képzésre jelentkezni. 2019. februárban már elindult a képzés Pilot képzés formájában.

Mesterképzés: Az ETTR Moodle rendszeren keresztül lehet regisztráció után erre a képzési formára is jelentkezni. A Pilot képzések lezajlottak, következő 6 mestercsoport meghirdetése 2019. augusztusában várható.

Jelentkezés az alábbi linken lehetséges:
<https://emk.semmelweis.hu/moodle/login/signup.php>

Vidéki városokban is indulnak képzések, jelenleg Pécs, Szeged, Debrecen városokba van lehetőség jelentkezni.

„Felfrissültem, kiszakadtam a hétköznapi taposó malomból. Új ötletekkel, energiákkal tértem haza. Amilyen nehezen kezdetem neki a képzésnek, olyan nehéz volt „abbahagyni”.”

Egy hallgató

Vezetőképés szubjektív

Eddig 2 képzési napot teljesítettünk. A csoport tagjai a szociális ellátás igen széles területéről érkeztek. A tananyag átfogó, érdekes, napi munkánk során használt ismereteket elevenít fel, ismertet meg a résztvevőkkel.

Ágazat specifikus ismereteket, jogi, etikai szabályok alkalmazását erősítő, kommunikációs készségeket, vezetői magatartást fejlesztő, kompetenciák határait, azok alkalmazását segítő előadásokon veszünk részt, amelyek nagy része interaktív formában zajlik. Már az első konzultációs napon mindenki számára egyértelművé vált, hogy az ország egész területén az erősségek, pozitívumok, a gyengeségek, problémák szinte ugyanazok. A személyes kapcsolatok kiépítésének, ápolásának segítségével a képzés után is lehetőségünk lesz egymással szakmai kérdésekben egyeztetni, segíteni egymás munkáját.

Mindennapok Hősei

rovat

A **Mindennapok Hősei** rovatunkban olyan szociális szakembereket szeretnénk bemutatni, akik inspirálólag hatnak mindannyiunkra lelkesedésükkel, szakma iránti elkötelezettségükkel. Első Hősünk, Husztiné Farkas Katalin.

A VKKT Egyesített Szociális Intézmény hosszú évek óta meghatározó szereplője a szociális szolgáltatásoknak Veszprémben. Az Intézménynek olyan, az oktatásban is meghatározó vezetői voltak, mint Kisné Lovasi Mária, illetve a mostani intézményvezető, Győri Piroska. Az intézmény demens ellátó részlege pár évvel ezelőtt pályázati forrásból nyitotta meg kapuit. A szervezet egyik emblemikus munkatársa **Husztiné Farkas Katalin.**

Úgy ismertelek meg, mint akinek a munkája a hivatása. Miért és hogyan lettél segítő?

Az, hogy én segítő lettem, az a nagyszüleim példamutatásának köszönhető. Ők olyan falusi emberek voltak, akiket szívesen kerestek meg mások a gondjaikkal, örömeikkel. A segítségre szorulókat a *nagyszüleimmel beszélgetve* letették a terheiket, ki tudták

mondani azt, amit eddig befelé cipeltek, ami nehézséget jelentett nekik. Szabadon betérhetett hozzájuk a koldus a sebét bekötöztetni, vagy enni és úgy mehetett tovább, hogy feltarisznyázták. Tették a dolgukat, szomszédként, falubeliként, gyülekezetbe tartozóként. Nem volt semmiféle titulus, hogy „segítő vagyok”, egyszerűen ez egy belülről fakadó emberi tevékenység volt.

És miként találtad meg a segítség egyik legnehezebb területét, a demensekkel való foglalkozást?

Az első hasonló élményem, ami a demenciához köt, az volt, hogy a nagyapám 88 évesen kapott egy stroke-ot. Ő, aki addig tevékeny, erős ember volt, miután ez a betegség elérte, onnantól kezdve megváltozott. A mamánknak a helyzete is szomorúvá vált, hisz át kellett élnie azt, hogy elveszíti „A férfit” és helyette kap egy gyereket. A családnak számára is jelentős életeseemény volt ez, hisz a nagyapámnak az idős kora tekintélyét megnyirbálta a betegség. A család feje, példaképe ezután kiszolgáltatott és önállóságát veszített lett.

Kati, milyen örömök, kisebb-nagyobb csodák jutnak neked a hétköznapi munkád során?

Az maga csoda, hogy ezek az emberek örömmel jönnek be hozzánk. Van egy olyan nénink, aki naponta többször elmondja, hogy „hát, tudjátok, nem jó megöregedni, de fiatalon meghalni sem jó...” és a következő kérdése: „hol is vagyok én?” - és ezt elmondja egy nap

ötször, hatszor, vagy akár tízszer, és mi válaszolunk neki, hogy itt van a klubban, abban a társaságban, ahol jó lenni, mert jól telik az idő.

Demens embert erőszakkal nem lehet valahol ott tartani. De őket nem is kell. Szeretnek itt lenni, mert érzik a biztonság megtartó erejét. Sokféle embert fogunk össze ebben a közösségben, akik korábban nagyon eltérő életet éltek, de a demencia mégis ide vezette őket, ahol ezek a távolságok (a nagy társadalmi magasságok és mélységek) eltűntek.

Ha a szakmafejlesztésnek küldhetnél egy jobbitó szándékú javaslatot, mi lenne az?

Ha csak egyet lehet, akkor azt, hogy habár senki sem akar demens lenni, az bárkivel, bármelyikünkkel előfordulhat. Ezért úgy álljanak hozzá a problémák megoldásához, hogy lehet, egykor majd ők/mi leszünk az ellátottak, ők/mi leszünk a rendszer szereplői-a másik oldalon. Ezért teremtsünk olyan helyzetet, hogy amilyen szolgáltatást magunknak kívánnánk, azt hozzuk létre, vagy legalább is afelé induljunk el!

Milyennek látod a társadalom viszonyulását a demenciával/demens személyekkel kapcsolatosan?

Ellentmondásosnak. Arról álmodunk, hogy sokáig éljünk, de nem akarunk tudomást venni arról, hogy ha sokáig élünk, az mivel jár. Hiszen a hosszú élettel nem feltétlenül kapunk lehetőséget arra, hogy sokáig alkotóképesek legyünk. Lehet, hogy „csak” szemléltői leszünk a dolgoknak. De ez nem olyan tragikus, mint ahogyan kívülről látjuk, ha arra gondolunk, hogy azoknak az emberek a

*lányomain keresztül járjuk be a világot,
akik ma idősek, esetleg demensek.
Így ők is a világ részei.*

**Játszunk egyet! Ha közénk
rebbenne a Jótündér és három
kívánságotat teljesíthetné, mit
kívánnál?**

*Örömteli együttlétekre kérnék időt,
alkalmat. Létrehoznék egy
demenciafalvát, ahol a pék, a boltos, a
postás lenne a gondozó és a demensek
vidámak élhetnek az életüket. Végül
az egészséghez fűződő viszonyunk
bölcsebbé tételét kérném a Jótündértől.*

[Az interjút készítette Dr. Sajtos Ildikó Veszprém megyei hálózati szakértő]

Megtalált pillanat

Mit keresel?-kérdeztem anyát.
Már megtaláltam, épp itt van, itt
van.-felete Ő.
Megtaláltam, itt vagyok, én vagyok.
És egy pillanatra valóban ő volt,
önmaga, régi önmaga volt,
elméje teljes pompájában.
Ez a pillanat, mint egy jutalomjáték
csak az övé volt,
mint az öregedő díva,
aki újra játszhat.
Emlékszik, teljes, ép.
Egy pillanatra.

Dementi-Art

rovat

Színházi ajánló

Christian Gundlach: Batang felé
tragikomédia

A napjainkban játszódó történetben Hubert és Alex két fura, magányos alak.

Az ő kapcsolatuk egy nagyon izgalmas lélektani játék.

Hubert – Koltai Róbert – egy, a demenciába lassan elmerülő idős férfi, aki attól nyeri el végül a szabadságát, hogy elengedi a valóságba való kapaszkodást és elmerül egy képzelt világban. És egy fiatal – Alex, Szirtes Balázs -, aki kényszerű kötelességből ápolja őt.

A valóság neki is börtön, de neki még álmai sincsenek.

Mit kezdenek egymással?

Merre lehet indulni, ha körbe-körbe mindenütt csak fal van?

Hol van Batang?

„Kimész az ajtón, le a lépcsőn, gyalog a buszpályaudvarig, onnan a kikötőbe. Aztán tovább, azon is túl.” Túl az Óperencián.

„A fontos dolgok mindig két ember között történnek. A színpadon és az életben is. Mostanában ezek engem sorra megtalálnak. Hálás vagyok érte.

Ebben a történetben is tükörbe nézünk. Ez fáj. És közben szívből nevetünk – önmagunkon is!” [Gaál Ildikó, a darab rendezője]

Dementi-ápró

rövid hírek, apróságok a demenciával kapcsolatban

Könyvajánló

Demencia-szakápolás - Érezni.

Értetni. Tudni!

Juhász Ágnes

Balassi Kiadó, 2018

Könyvajánló

Memóriaőrző - Útmutató a demenciával élő betegek gondozásához - Útmutató a demenciával élő betegek gondozásához

Juhász Ágnes

Balassi Kiadó, 2014

Könyvajánló

A 36 órás nap - Családi útmutató Alzheimer-kórral, és más demenciás megbetegedéssel, valamint memóriavesztéssel küzdők gondozásához

Nancy L. Mace - Peter V. Rabins
Orfold és Társai Kft. 2019

Könyvajánló

Az Alzheimer-kór vége

Dr. Dale E. Bredesen

Kossuth Kiadó Zrt.

2019

Könyvajánló

Megmaradt Alice-nek

Lisa Genova

Eredeti megjelenés éve: 2007

Könyvajánló

Időskori demenciák családi, társadalmi és pszichológiai vonatkozásai

Szabó Lajos

Akadémiai Kiadó Zrt.

2011

Az emlékezés alapfolyamatát szabályozó ősi idegpályát fedezték fel magyar kutatók.

A most felfedezett idegpálya számos különböző agyterületől kap bemenetet, és ha emberben is sikerül igazolni a működését, különféle, a memóriával és a stresszel kapcsolatos megbetegedések kezelésében játszhat szerepet.

Forrás: Magyar Tudományos Akadémia

https://mta.hu/tudomany_hirei/az-emlekezes-alapfolyamatat-szabalyozo-osi-idegpalyat-fedeztek-fel-magyar-kutatok-109743

Impresszum
Készült a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-0001 kiemelt projekt keretében működő
Idősellátás Országos Hálózat
Hálózati Hírlevél Szerkesztősége Munkacsoport előállításában.
2019. I. szám

A Hálózati Hírlevél Szerkesztőségének tagjai:

Burka Ildikó

Molnár Gáborné

Tóth Imréné

dr. Sajtos Ildikó

Sütőné Tóth Tünde

Vanyó Gáborné

Szerkesztő: Nagy Edina

Főszerkesztő-szakmai lektor:

Ráczné Németh Teodóra

Idősellátás Országos Hálózat

EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-0001 kiemelt projekt
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Székhely: 1132 Budapest, Visegrádi utca 49.
Honlap: www.szgyf.gov.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE